

הקונגרס הציוני הכ"ג,
ישיבה ז', י"ד סנחם אב תשי"א, 16.8.51

(לפני כן דברי
א.פ. סילבר)

צמ/אש

גב' גולדה מאירסון: (מתקבלת בתשואות ממושכות)

קונגרס נכבד, אני מבינה כי בפני עומד תפקיד קשה מאד, משום שלפנינו היתה דוגמה, כאשר הודיע ראביי סילבר בפתיחת דבריו כי נאסו יהיה ללא פוליטיקה; לפנינו היתה דוגמה של עניות יוצאת מן הכלל ושל טולרנטיות גדולה כלפי אדם שהביע אתמול דעה והערכה שאינה זהה באופן מוחלט עם הדעה והערכה של ד"ר סילבר וחבריו, אם כי חלילה לא פגע באדם ולא העליב. אכן, אם תהיה לפנינו עוד דוגמה כזאת - אני מודה ומתוודה, שאני מפורקת אם אוכל לצאת בעקבותיה.

אני חוששת שאם יבוא היסטוריון, כעבור דורות,

לתאר את הדור שלנו, יצטרך אולי לבוא לידי מסקנה כי שני הדברים הגדולים שקרו לדור הזה - האסון הכללי מובן שניתן עלינו, והאושר הבלתי מובן והגדול אשר הגיענו, - הסתייגה מצד אחד, והגאולה מצד שני, - לא יובנו על ידו במלוא משמעותם. חוששת אני כי יגיע באופן אכזרי למסקנה, שהקו האופייני לדור הזה הוא, שלא תפס לא שחיטה מה היא, ולא גאולה מה היא.

אילו היה זה אחרת, רוצה אני להבין, איך זה היה יכול

להיות אפשרי, שאנו ככה נשב שלושה ימים בירושלים, בקונגרס ציוני בשנת 1951, לא יותר מאשר שלוש שנים לאחר מצור ירושלים של שנת 1948, לא יותר מאשר 5 שנים לאחר מאבק ירושלים של שנת 1946, כאשר לא היתה לנו עוד מלחמה בערבים, אבל היו אזורים גדולים בירושלים שהיו גדורים גורי תיל, ואיש לא יכול היה לגשת אליהם, והדבר היה שפגשנו על כל צעד ושעל היו כידונים ורובים כשהם מוכנים לפעולה בידי חיילים בריטיים. לא יותר משלש שנים מאז ירושלים של שנת 1948, כאשר כל האוכלוסיה שלה, - זקן ונער, נשים וילדים, - כולם, כולם היו מנתקים מארץ-ישראל, נתוקים מהעולם, מטיים, ללא חשמל וללא שלק; והנה לירושלים זו סתכנס בשנת 1951 קונגרס ציוני, ואנו מקבלים את זה בקלות כזאת, כאילו היה זה טבעי לנו מורי דורות, מאז ומתמיד, להתכנס לקונגרסים ציוניים בירושלים! ואני יושבת כל הזמן וחושבת: מה קרה לנו שהדבר נראה כה פשוט בעינינו, מה קרה

לנו שיש לנו פנאי, ופאתוס וטמפרמנט לכל הדברים ששמענו כאן, ולא נעשה אפילו נסיון קל להביע - אני יודעת כי אי-אפשר להביע זאת במלים הולמות, אבל לא נעשה אפילו נסיון קל להביע בשפה ענייה - והלא בין הנואמים שהופיעו לפנינו היו אורטורים גדולים, אולי מהגדולים אשר בחיינו היהודיים! ואיש מהם לא עשה כל נסיון להביע לכל הפחות, ואולי ברעדה את השתאותו על הנס הגדול, על הפלא המיוחד, שדוק אנו זכינו לכך.

לעומת זאת חזרנו בדרך פשוטה וחילונית לויכוח הכללי הרגיל של כל קונגרס ציוני, וחפשנו והעלינו דוק את הכלי חשוב בבטיה המרכזית של קונגרס ציוני זה.

בכ"ן, אנו עומדים עכשיו שלוש שנים לאחר קום המדינה

ישראל, נפל דבר בחיים היהודיים ובעולם הציוני המאורגן, - וקם והיה החזון שלמענו התארגנו הציונים עשרות בשנים. הלא הם התארגנו לשם כך, כדי שתקום מדינת-ישראל, הן לחמו על זאת, נאבקו, והיה להם העוז למבול ולהלחם בדרכים השונות, ואם לא היתה דרך אחרת, - גם ללכת לכלא בגלל הקמת המדינה, והנה קמה המדינה והיא ישנה ואנו הועמדנו פתאום בפני הבעיה: מה סחר? ואם אחד אומר, שהמסגר מתחולל לא בציונות אלא בקרב הציונים, הרי בא לשני, עמנואל ניומן - ושואל: מה זאת ציונות בלי ציונים? ואכן, ניומן היה צודק אילו נאמר: שהמסגר מתחולל בקרב כל הציונים, אלא כזאת לא נאמר; האמת היא כי המסגר הוא נחלת קבוצה קטנה של הציונים, אשר - יסלחו לי, הרי איני רוצה לפתוח בפולמיקה - למחרת היום הגדול ההוא לא ידעו להגיד ליהודים את אשר הם רצו לשמוע ספיהם והיו בכוננים לטלא. במקום זה הועטדה אצל קבוצת המנהיגים הציונים האלה השאלה, - ויתכן שהעבר הציוני של המנהיגים האלה הוא אשר הביאם לשאלה הזאת - איך נוכל אנחנו להתאים את עצנו לדבר אשר נפל. ועכשיו באים וכספרים לנו כי המדינה עוז איננה איתנה, וכי אנו סוקפים שובאים, ויש בעיות כלכליות חשובות, אשר אין לפתור אותן בלי עזרת היהודים בעולם.

עכשיו מספרים לנו זאת, לאחר שהמדינה קיימת כבר

שלש שנים!

צמ/אש

הקונגרס הציוני ה־ג'
 ישיבה ז', י"ד סנחם אב תשי"א 16.8.51
 דברי ג. מאירסון

היהודים בעולם שמחו לקום המדינה. אצלם לא היה כל משבר, הם היו טובנים להענות ב-29.11.47, ובודאי ב-14.5.48 ובמשך כל מלחמת השחרור שלנו. גם יהודי אמריקה וגם יהודים אחרים. לי היה סגע עם יהודי אמריקה, ואני יודעת איך הם בענים לקריאה הבאה מארץ-ישראל, איך הם העריכו את הדברים המתחוללים בארץ-ישראל, ומה היה חלקם בנצחוננו במלחמה, וכל זה אפשרי היה מסוים שהם נענו ללא תנאים, באופן מוחלט ללא תנאים. שמעו לקריאה וצענו, וכלי עזרתם לא היינו יכולים לזכות במלחמה ולנצח (תשואות).

במשך החדשים ההם, - ואני חושבת לי זאת לאחת הזכויות הגדולות שנפלו בחלקי, - נסעתי על פני אמריקה מעיר לעיירה ומעיירה לעיר, והייתה לי האפשרות להפגש עם היהודים הפשוטים. כחדשים ההם נענו היהודים, - יהודים עם דרכונים וכלי דרכונים, - נענו כאשר דרשו מהם, ואני יודעת שהיו יהודים אשר בלבם פנימה כרסם הספק; האם נוכל, האם יהיה לנו די כוח; אבל בלי תנאים העמידו לרשותנו את אשר היה דרוש לאלה שהיו אחראים לניהול המלחמה ולישוב הארץ-ישראל, הם העמידו לרשותנו כל מה שהם חשבו שהם יכולים להעמיד, והודות לכך הביא הנוער את קרבנותיו בארץ-ישראל לתקומת המדינה; אחרת - יכלו הלילה להיות קרבנות אלה בלי מלחמה וכלי מדינה. אבל אתנו היה סקוד הכוחות: העולם היהודי, אשר הודות לו הגענו לקרבנות שהביאו למדינה.

ד"ר סילבר אומר עכשיו: "תמיכה ללא תנאים זוהי כניעה ללא תנאים" (קריאות מספסלי הציונים הכלליים) - כן, סילבר אומר פעם: "תמיכה ללא תנאים", ואחר-כך אמר: "כניעה ללא תנאים", האם אנו דורשים זאת?

לפני כן רשם צמ
אב-אל

הקונגרס הציוני הכ"ב,
ישיבה ז', י"ד מנחם אב, תשי"א, 16.8.51

המשרד דברי ג. פאירסון: סי דבר על כניעה ללא תנאים?

אם הוא דבר על תמיכה ללא תנאי ועל כניעה ללא תנאי באותו משפט,
בהעלם אחד, הוי אומר כי כעיניו שני המושגים זהים. (קריאות
התרגשות באולם). ואני שואלת: מדוע צריכים יהודים ציוניים,
ציונים מאורגנים, מנהיגים ציוניים מאורגנים, בתוך הישוב היהודי
הגדול ביותר בעולם, לקבל בתור עלכון אישי כמעט אם אומרים להם
"תמיכה ללא תנאי", בדבר שצריך להיות שלהם, כמו שלנו, ושהוא
באמת שלהם, כמו שהוא שלנו? והלא לגבי דבר שאני צריכה לחסוך בו,
אינני יכולה להציג תנאים. אפשר להציג תנאים רק לגבי דבר שהוא
זר לי. אני יכולה להציג תנאים של "אם" ו"מתי" לגבי דבר שהוא
איננו שלי, אבל לגבי דבר שהוא שלנו ושארנו מעריכים ומחשיבים אותו,
אין מציגים תנאים, ואם העניין נתון בסכנה, - והלא ד"ר סילבר
וניוסן הכריזו שהעניין הוא בסכנה - אין מקום להצגת תנאים.

בקרבתו מתנהל וכוח רב, - גם
בין חברים טובים וידידים, - על חלוציות ועל לא חלוציות בכל רחבי
העולם היהודי. עוד אגיע לכך, אבל אולי דוקא כאן נעוץ המסבר.
אולי קרה פה משהו; כי לאחר שהאנשים האלה מסרו את זמנם, סרצם

וחייהם במשך עשרות בשנים כדי שתקום מדינה יהודית, הרי לאחר שקמה המדינה היהודית לא הסיקו הם עצמם את המסקנות הטבעיות המתבקשות מהעובדה הזאת. אולי כאן מסוּן היסוד והרקע הפסיכולוגי למשבר הקיים בקרבם. לי למשל, לא מובן כלל מדוע לפתרת היום שבו התחוללו הקרבות בארץ, ולפתרת היום להכרזת המדינה, לא באתם הנה. לא אניד: רבים, המונים, פליונים, אולם מדוע לא באו סכם מאה, חמשים או עשרה אנשים? האם אנו רוצים סתם לכתוב סאמרים על חלוציות ולדרוש דרשות על נושא זה? חברים יקרים ויודים, אילו היו קמים, לפתרת הארבעה עשר במאי, עשרה מנהיגים של התנועה הציונית באמריקה והיו מודיעים ברבים: "אנו לוקחים את תרמילינו על שכמנו ונוסעים למדינת ישראל, כי בשביל זה לחמנו כל שנותינו" - אילו אמרו זאת, כי אז היה זה הארגונומנט הטוב ביותר למען חלוציות בקרב הדור הצעיר. כי נוער איננו אוהב את הדבור המלולי, הוא זורש את המעשה המחדש.

ד"ר ניומן אמר לנו כי כל הפציג את הדרישה של תמיכה ללא תנאי, מחשיד על ידי זה את מישהו כאילו הוא רוצה להציב תנאים, וזה אינו אלא עלילה והוצאת דיבה, משום שאף אחד אינו רוצה כלל להציב תנאים. והוא הבסחכו אפש כי טה שלא יצליח להוכיח בדבריו, יוכיח היום ד"ר סילבר כנאומו. ואכן ד"ר סילבר הוכיח היום כנאומו, כי ישנם תנאים. ד"ר סילבר אמר בפירוש כי יהודים יתמכו במדינת ישראל השנה ועוד עשרות בשנים ודורות שלמים, כל עוד יהיה צורך בדבר, אלא תנאי לכך הוא שהם צריכים להיות מרוצים סכל המתרחש בישראל.

ודאי, שהם צריכים להיות מרוצים, אולם כלום אתם מתארים לכם, כי "הסזרחי" יכול להיות מרוצה ממדינה שווה מהמצב בשטח הדת בארץ-ישראל, כמו ד"ר סילבר? וודאי צריכים היהודים להיות מרוצים, אבל מי זה יסול על עצמו לדבר בשם כל היהודים ועל כל אשר הם רוצים? שמעת, כיצד דברו ד"ר סילבר ואחרים בהתלהבות על כך

שצריך לשמור על קיום הספוגות בציונות. אם ישנן ספוגות בציונות, הרי יש כנראה, לכל אחת מהן תנאים אחרים ודרישות אחרות כדי שתוכלנה להיות פרוצות. כי הוא זה אשר יוכל לעמוד על האולימפוס ולהצהיר כי הוא יקבע, מהם הדברים אשר הודות להם יוכלו יהודים להיות פרוצים בארץ-ישראל?

אביא לכם דוגמה אחת. לפני כמה שבועות נערכה באמריקה ועידה של הספוגה הכלל-ציונית באותה ארץ. וד"ר סילבר אמר לנו כאן שזוהי הוצאת דיבה אם אומרים, שההסתדרות הציונית האמריקאית היא בגד פועלים. ודאי יש זכות ליהודי, לציוני כללי להיות בגד פועלים. אמנם אני הושגת שהוא טועה בהכרתו זו. אני הושגת, שציוני שהוא בגד פועלים לישואל אין לו כלל כוונת טר זאת ציונות, אבל מכיון שקיימות דעות שונות בקרבנו ישנן גם ספוגות שונות בקרבנו, אולם, ידידי, כאשר באים לספר לנו פה, בארץ-ישראל ובירושלים, כי הספוגה באמריקה שהחליטה להצטרף אל "ספוגה הציונים הכלליים" בישראל, אל ספיר ורוק, איננה בגד פועלים - הרי זה רק סגוהך. האם לנו הספרו זאת? (תשואות) אולי אפשר לספר זאת בערים אחרות באמריקה, שאני מכירה אותן, אבל לא פה, בירושלים; לאחר הבחירות הללו שהתנהלו בסיטמה סמויטת, ושבחן הובטחו דברים מסוימים, ואשר בהן כרסמה ספוגת הציונים הכלליים בארץ את מסדנותיהם של שלשה יהודים - של סילבר, ניוסן וכראודי, - וכתבה תחתם: "היהדות האמריקאית מחכה למסקנות של הבחירות הללו", ובכל הדרך-ארץ שלי כלפי שלשת היהודים האלה, אני אומרת, שאין הם מדברים בשם כל יהדות אמריקה. ואם זהו הדבר שיכול להביא לידי כך ששלשת היהודים האלה יהיו פרוצים, הרי אני יודעת, כי לא זהו הדבר אשר יעשה את הסוני היהודים הרחבים באמריקה למרוצים. (תשואות). את אשר שלשת היהודים האלה רוצים לראות בארץ-ישראל, אני, איפא, יכולה לתאר לי לפי דבר אחד: לפי התנהגותה ורצונותיה של ספוגת הציונים הכלליים אשר בארץ ישראל. אלה אשר עמדו בראש רשימת ספוגת הציונים הכלליים לא אתמול באו. הם דוקא מלאו את הצו הציוני של עליה לפני עשרות בשנים, או הם גם נולדו בה, ובעד זה אני מתיחסת אליהם בדרך ארץ רכה, כי הם לכל הפחות נהלו את מלחמתם בפועלים בשנתם בארץ-ישראל, בארץ-ישראל ולא בוועידה זו או אחרת בניו-יורק!

אכ/אל

הקונגרס הציוני ה־ג, ישיבה ז', י"ד סנחם אב תשי"א, 16.8.51
ג. מאירסון

לאחר שקיימת כדינת ישראל, לא יהיה כל כך נוח לחברים לזכות בשני העולמות כאחד: גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. ולא יתכן לשבת בוועידה של ההסתדרות הציונית באמריקה, לאחר מערכה פנימית קשה, אשר בה דרש חלק מהציונים הכלליים להתחבר, - לא חס וחלילה עם מפא"י בישראל, אלא עם שתי הפרקציות של הציונים הכלליים בישראל, - ולהחליט ברוב קולות, כי שתי הפרקציות של הציונים הכלליים בישראל יש לבחור דוקא באותה קבוצה שעמדתה כלפי הפועלים אופיינית ביותר. ובכל זאת להכריז כאן כי הדבור על הזדהות עם מתנגדי הפועלים הוא הוצאת דבה.

אילו ישבו פה דוקא או ספיר (אין פה נציגים רבים משלהם, כי הם לא היו באולים כל כך לבוא לקונגרסים, וגם עתה החרימו את הבחירות לקונגרס) הייתי רוצה שהם יגידו לנו ברורות, שמפלגת הציונים הכלליים אינה בלחמת בפועלים. הייתי רוצה ליעץ לציונים הכלליים באמריקה, אשר נהרו להצטרף למפלגת הציונים הכלליים בישראל, שיכירו לעצמם את הדבר הזה, אבל אל נא יאחזו בשני העולמות כבת אחת! (קריאה סכסאות הציונים הכלליים: אלה הם נפוקים זולים!)

מה בעצם סיעץ לנו ד"ר סילבר? - אינו סיעץ בלתי אם זאת: "הדבר אשר אתם מאמינים בו - אנא, תשתיקוהו". הוא רוצה שיהודים בכדינת ישראל ילכו לבחירות בכנסת פעם ופעמיים, והטפלגות אסנת תשתפנה כמערכת הבחירות, אבל עליהן להסתיר את סצעיהן בסחתרת...

לפני כן רשם אכ
יח/עע

הקונגרס הציוני הכ"ג
ישיבה ז', י"ד סנחם אב תשי"א, 16.8.51

הספן דברי ג. מאירסון:

ידידי, הדבר לא יועיל לאיש.

על השתתפות בבחירות במדינת

ישראל, יכולים להחליט רק אלה היושבים בתוך מדינת ישראל, וכל
יהודי אפריקה ויהודי דרום אפריקה ואנגליה, האמינו לנו, אל בא
תבחרו מדברי בר-יהודה, כאילו עלולה הממשלה לסגור את שערי הארץ
בפני יהודים. יהודי אפריקה ודרום אפריקה, האמינו לי, כי נקבל
אתכם בזרועות פתוחות ובשמחה. ואתם יודעים יפה, כי בא"י אין
העולה צריך להכות שנים עד שיככל זכות בחירה. העולים שעלו לארץ
ב-1 במרס הלכו ביולי להצביע וקבעו את הגורל של הארץ, של הכנסת
והמדינה, אבל רק יהודים היושבים בארץ. יהודים היושבים בחו"ל
אפשר להדפיס את תסודותיהם בעתונות, אבל את הפתק לקלפי יכול להטיל
רק יהודי היושב כאן.

המפלגות בארץ, על כל פנים

מפלגות הכוללים בארץ, וביחוד המפלגה שאני משתייכת לה, - לא הלכה
לבחירות, וגם בין בחירות לבחירות לא פנתה לצבור - סתוך הסוואת
הפרצוף. אין לנו כמה להתבייש. במשך עשרות שנים גלינו את מהותנו
כרבים ע"י עבודה יום יומית, בגליל ובעמק, באפון ובדרום, בעבודה
ובהגנה, בכפר ובעיר, בעבודה חלוצית ובארץ ובארגון הסתדרות החלוץ ב
בעולם כולו - אין לנו כמה להתבייש. תמיד הלכנו הבפרוגרסה שלנו
וכה דגלנו וכך יהיה גם להבא. נראה, שאחד התנאים שד"ר סילבר רוצה
להציג לנו הוא: חברי מפא"י, - (אינני יודעת מה הוא אומר למפ"ם.
אתמול ראינו דוגמא כי מפ"ם, מה שלא יוגד על חובתם כלפי אחרים,
נשארים תמיד לויאליים. הרוסן בין סילבר ומפ"ם התחיל עם בן אהרון
ואתמול הראה לנו אותו חזן בצורה אחרת. בכל אופן, אינני יודעת
איזה תנאים מציג ד"ר סילבר למפ"ם, אבל אחד התנאים למפא"י הוא)
אם אתם רוצים בעזרה שלנו, הואיל ונא וזרקו הימה חלק מהטלית
ותפילין שלכם, אז תוכלו להסצא בחברה הגונה.

הקונגרס הציוני ה־כ"ג
 ישיבה ז', י"ד מנחם אב תשי"א, 16.8.51
 דברי ג. מאירסון.

לכאורה מהו הדבר אשר לו הסיף סילבר

במשך כל הזמן, מה דרש מא"י ומאת האחראים להנהגת מדינת ישראל?
 והוא חלילה, איננו פלמי, ואיננו רוצה לבגוע באיש. הוא דרש מאלה
 האחראים להנהגת המדינה, שיעמידו כאינטרס עליון את העניינים הלאומיים
 של המדינה היהודית וישימו להם את לבם. באמת זה כלל לא פולמיקה,
 אין זה כלל עלבון לאלה האחראים להנהגת המדינה, אם בן אדם מן החוץ
 בא ונותן להם עצה: אבא, שימו לב, בראש וראשונה, אל העניינים
 הלאומיים; וכי אל מה אנו שמים את לבנו?

חבריה צירים, אבי מקורח שאף איש מכח

לא יעזוב את הארץ לפחדת הקונגרס, ואיש מכח לא יסתפק בנאורים
 טובים או רעים שישמע מאן. אבי מקורח, שתקדו ימים אחדים לכבוד
 בארץ. ראיתי היום יהודי, בשעת קבלת הפנים, והוא אמר לי: הפעם
 האחרונה הייתי בארץ ב-1925. קנאתי בו בטקציה. הלא אבי אינני
 יכולה לראות את ההבדל העצום שבין 1925 ל-1950. יש אתו תמונות
 מרחוב אלנבי בשנת 1925. וביניכם הלא יושבים יהודים שלא היו עוד
 בארץ מעולם; אבל גם אלה שבקרו בארץ לפני שנתיים אל נא ישלו את
 עצמם כי הם כבר ראו את הכל. גם אם ראו מה שנמצא בין תל-אביב לירושלים
 עדיין לא ראו הכל. האם יסעו בדרך הזאת מיום, יוכלו לראות מה רב
 המעשה שנעשה במשך השנתיים האחרונות. מעו לנגב, לחולה, לקישון
 וחראו כיצד משתנים מעשי בראשית. דורשים מאתנו דבר קל, שנעשה טובה
 ליהדות אמריקה ולציונים, ונשים את לבנו אל האינטרס הלאומי! כאילו
 כל מה שעשינו עד עכשיו היה משהו אחר, וכאילו היתה דעתנו נחונה עד
 כה לדברים אחרים. סילבר רוצה לספר לנו ולשכנע אותנו שדרוש הון
 פרטי. הדבר היחיד שהוא דורש מאתנו הלא - שהממשלה תסכים סוף סוף
 להשקעות פרטיות. האם זהו המצב לאשרור? האם כך היא
 ההסטוריה כפי שהיתה? כלום בא מישהו אלינו ודרש זאת מאתנו? בשעה
 שהלכנו לכנסת והצענו את חוק ההשקעות, כלום דרש זאת מישהו מאתנו?
 האם לא עשינו זאת מעצמנו ועשינו זאת משום שאמרנו, כי ע"י חוק זה
 נגרום לידי כך שיהודים יעלו לארץ ויסקיעו פה את הונם.

ד"ר גולדמן אמר אתמול שמן הראוי שנדבר
 כאן גלויות. ואכן, סילבר וניוסן דברו גלויות, וגם אני אעשה כך.
 אני רוצה לדעת מה הייתה העזרה הקונקרטיה שהושיטו מנהיגים ציוניים
 באמריקה, כדי לעודד יהודים להשקיע הון פרטי בא"י ולדחות את
 העלילות העלולות לכבוע השקעות אלו? מהי סדת ההתלהבות שהשקיעו ~~אצות~~
 המנהיגים הציונים בהסכרה ובשכנוע, שכל מה שסופר נגד א"י ונגד
 הממשלה ונגד רנסביליות של ההשקעות בשקר יכודן ואין לזה כל שחר וכל
 שמץ של אמת? כמה באומים נאמו על נושא זה? ואולי כדאי גם לדעת באיזו
 מדה נסו ללכות את האש הזרה, כי בתקופת ממשלה זו, שהיא ממשלת טפא"י,
 ענין ההשקעות הוא ענין סטוכן ואין להכנס עוד לעסק הזה ומן הראוי
 לחכות. ואכן אחרי 14 בנובמבר נצנץ זיק של תקוה, כי הממשלה בא"י
 ישתנה. הנה באות עוד בהירות לכנסת ואם אנו כאמריקה נטה כתיף ונשלח
 פוטוגרפיות - אולי ישתנה המצב ויוקם משרד חדש, ואז אנו נוכל לעזור
 בלי תנאים ולתת את הכסף שלנו.

ידידי, הקונגרס הזה והזכוה הזה יש להם
 טעם וערך אם מדברים דברים פשוטים, בלי פולטיקה ורק לגופו של ענין.
 אבל אין אתם יכולים לדרוש שנשמע דברים כגון אלה ונעבור עליהם
 בשתיקה. ושוב אומר ד"ר סילבר: יש לו עוד תנאי אחד: שנקשיב (ואולי
 הסלה שלו באנגלית הייתה יותר חריפה מאשר להקשיב) לקול הציונים
 בעולם. והנה: להקשיב - כן, לשמוע עצה - כן, אך תמיד לסבל את
 העצה - לדאבוני, לא. אביא לכם דוגמא. היום דפדפתי בפרוטוקול של
 הקונגרס משנת 1939. אז, בשנת 1939, כבר עמדנו בא"י לאחר הספר הלבן
 ועל סף הטאנק הגדול עם הממשלה האנגלית. כבר נמצאנו שנים אחדות
 בתוך המסעל של העלייה הבלתי לגלית. בשנת 1939 לא היה ד"ר סילבר
 ציוני יותר גרוע מכפי שהוא היום, הפסוד לענין בלב ונפש, והוא נתן
 לנו אז בקונגרס עצה טובה - (אין לי כלום נגד הערכתו, בהערכה אפשר
 לטעות וביחוד אם מדובר על הערכת העתיד. איש מאתנו אינו נביא.)
 הפרוגנוזה שלו בקונגרס הוא היחה, שהספר הלבן, כמו כל גזירה אחרת,
 עתיד להבטל, ומשום כך עלינו להיות זהירים, ולא להכנס בריב עם
 הממשלה האנגלית. חבר הלאומים הורה אז את דעתו לטובתנו, אפשר

להככים לדעה זו ואפשר שלא להסכים. אין לי שום טענות נגד ד"ר סילבר
בשל דעתו זאת. אבל נוסף לכך השמיע לנו ד"ר סילבר עוד עצה טובה
אחת. לאחר שהגיעו האניות הראשונות באישון לילה לחופי א"י, ולאחר
שהחזורים שלנו העבירו על כתפיהם יהודים צעירים וזקנים במרחק של
עשרות מטרים מהים לחוף, בא ד"ר סילבר, הציוני הטוב והיהודי הטוב,
כפי שהוא כיום, והשיא לנו עצה טובה: עליה זו אין אנו צריכים
לעשותה. ואף בשעה שבויין נהל את ההתקפה נגדנו, ובשעה שממלת
אנגליה קמה עלינו, יעץ לנו ד"ר סילבר שעל היהודים האלה הבאים
לארץ באוסן בלתי ליגלי, עוד צריך לדון. (למען הדיוק: זה לא היה
בתקופתו של בויין אלא בתקופתו של סקדונלד, אבל לגבינו
אין זה משנה. אין אני מתארת שסילבר נתן עצה זו בגלל סקדונלד
או בגלל בויין). הצעתו לנו היתה: לא להמשיך בעליה הבלתי
ליגאלית. ואחד הנמוקים שבהם בנס ד"ר סילבר את עצתו בשנת 1939,
היה, שדבר זה יפחיד את ההון הפרטי וימנע השקעה פרטית. אני שוב
חוזרת ומדגישה, שד"ר סילבר היה רשאי לחוות דעה זו. אולם אני
שואלת את ד"ר סילבר, כלום אין הוא מאושר ושמה עכשו שלא קבלנו
אז את הצעתו בשעתה? ואם אדם טועה פעם, הלא יתכן שיטעה פעם שניה.
אפשר לתת עצות, אבל אין להציג תבאי שיקבלו אותן. רק הסדינה
נושאת באחריות למה שנעשה בקרבה.

ועכשיו עוד מלה אחת, כיצד אני מתארת לעצמי
את תפקידיה של התנועה הציונית בעתיד. ראשית, נדמה לי שזהו
הצד הסרבי בתנועה הציונית, שיש ציונים שאינם מבינים את הצלחתם
העצמית. נכון הדבר, שהתנועה הציונית המאורגנת היתה כמסך שניים
ובות החלוק העובר לפני העם, בימי טובה ורעה, בחום ובקור, במלחמה
לשחרור העם היהודי ולעצמאות היהודית. יהודים אחרים לא הבינו זאת
ולא רבו בזה. אבל אם הגענו לכך שהדבר שהאמינו בו נתגשם, וכי
יהודים אשר אתמול עוד היו נגדנו מוכנים היום להצטרף אלינו ולעזור
לנו - אני שואלת מי מעוניין בכך עכשיו לנהל חשבונות ולשאול, היכן
היית אתמול, האם היית אתמול אתנו או לא?

אני שואלת: האם זה אינטרס ציוני

לנהל עד היום השבונות ולסאול:

האם היית אתכול אתנו או בגונו, ולפי זה להחליט, אם אתה יכול

להיות לויטאלי לסדינת-ישראל או לא?

מה אעשה וכל אחד סכם סכיר וגם

אני מכירה יהודים רבים באמריקה וגם בארצות אחרות, - אבל הרבה

יותר באמריקה - אשר לפני 30 שנה, לפני 20 שנה, לפני 10 שנים,

לפני 5 שנים ואפילו עוד לפני 3 שנים, היו בגו סדינה. הם אז לא

הביכו זאת, לא רצו בזאת, טהור טהור, יולם עכשיו הם נסטימיים, עכשיו

הם קבליט אותה בשמחה, עכשיו הם רוצים לעשות טהור למענה. איפה

המסידות הציונית, איפה השכל הציוני, איפה ההכרה הציונית, איפה

ואינטרס הלאומי של סדינת-ישראל, שימלים ליעץ לנו להשיב בשלילה

ליהודים האלה.

מה היה לפני 3 שנים וחדמיים?

האם לא היה אז צוין להיות תפקיד התנועה הציונית בכל מקום, וביחוד

בקרב הציבור היהודי הגדול ביותר בעולם, ביהדות האמריקנית, לומר:

באשר אתם יהודים, לא באשר אתם ציונים, אלא באשר אתם יהודים, הרי

צריכים אתם כולכם לעמוד יחד, כאיש אחד, ליסין הסדינה, האם לא זאת

היתה צריכה להיות דאגת הציונות, שהסדינה תחוזק מבחינה פוליטית,

מבחינה בטחונית ומבחינה כלכלית, שתחוזק בכל השטחים, האם לא זה

צוין היה להיות התפקיד האחד של התנועה הציונית? ולא לטפל אז

בהזכרת חילוקי דעות?

ומשהו גם על ענין זה שעליו דיבר

החבר הייט גרינברג; אפשר להסכים להשקפתו או לא להסכים, מה צריכה

להיות סהותה של פעולת החינוך ועבודת התרבות בגולה; אבל הרי כולכם

תכירו כי צריכה להיות פעולה חינוכית בגולה, כי אנו מצווים להרום

את המחיצה הגולה בין בנינו לבין בניכם, והלא אתם לא מדושו כאתנו

שבנינו ילטדו אנגלית, הרי ברור שעברית צריכה להיות שפת התרבות,

ואין בניכם צריכים לחשוב שביאליק הוא שם יווני, ושדוניחובסקי צריך להיות קרוב להם, וברנר צריך להיות מובן להם, הרי תודו כלכם שזאת צריכה להיות עמדתנו בשטח התרבות.

היכן, איפה, התנועה הציונית, היכן היה הפאטוס והספרטנט שלה, לומר למחרת הכרזת המדינה, ליהודים, - לכל היהודים - שני דברים: ראשית, עלינו להתיצב בקיר זכומה, כולנו יהודי, סביב המדינה הצעירה הזאת, הרוערת, שזה עתה נולדה, ולעזור לה ללא כל תנאים, בכל אשר ידרש מאתנו. ולא תהא עזרה זו טקרית, לא תקום מהיצה בין כל היהודים בגולה וביבנו, - ואני מאמינה באמונה שלמה שאנו עוד נזכה לעליה הסופית, לצד דוקא כולל פרעות; מכל המקומות עוד יעלו לארץ-ישראל, כי לא יוכלו לעמוד בפני יצר הרע לנוא ולהשתתף בדבר ההולך וטוקט בארץ-ישראל; לא רדופים, אלא בשמחה ילכו לארץ-ישראל (תשואות).

ושנית, איפה היה במשך כל הזמן הזה הפאטוס

והספרטנט לחינוך העברי, לתרבות העברית, לחיזוק הנוער היהודי בארצות הגולה למען יהיה אתנו? היתה לי ההזדמנות להיות ימים אחדים באוגנדינה וראיתי את כפי המטה העבריים והיהודיים שם ונזכרתי שאני אמריקנית וכאמריקנית קנאתי בהם; אין ידעו ואין הבינו להקדיש כל כך הרבה כוחות ולכסס בהצלחה את החינוך העברי והיהודי של הדור היהודי הצעיר שם. מדוע רק שם? מדוע אין לראות מאמץ כזה והצלחה כזאת גם בצפון אמריקה?

ומלה אחת על חלוציות. אני מעולם לא הייתי בין

אלה אשר חשבו שהדרך היחידה להניע יהודים מאמריקה לעשות לטען ארץ-ישראל, הוא להטיל עליהם מרה שחורה ולומר להם: מי יודע מה צפון להם סאהודי הכותל. אפשר לקבל ואפשר לא לקבל את הפרוגנוזה השחורה כי מה שקרה ליהודים בארצות שונות, יכול חלילה לקרות גם ליהודים בארצות-הברית; אבל אם תעסיקו לחשוב מה קורה בארץ-ישראל, מה זאת אומרת להפוך את השבטים הבאים הנה, לעם בעל תרבות ובעל לשון. הן אתם התגאתם ואנו התגאנו תמיד על הרמה התרבותית הגבוהה של הישוב בארץ-ישראל, והן ודאי לא תרצו לראות ירידה של הרמה התרבותית הזאת, ואנו לא רצינו לשמור

צמ/אש

על הרמה הזאת על ידי סגירת שערי הארץ ליהודים, אלא להיפך: אנו הבאנו ומוסיפים להביא יהודים מכל ארץ, ואנו עושים רבות למען השרשתם בתרבות גבוהה זו, כדי שגם להם תהיה אותה הרמה התרבותית הגבוהה שהיתה לנו.

האם אתם מתארים לכם מה הן הבעיות הקשות הכרוכות

בכך? איך אתם יכולים לדרוש מאתנו שנכתל סתוך שוויון-נפש על הסתרחש בארץ, ולהשלים עם כך כי לכל הפחות שני שבטים גדולים חסרים בקשת הזאת של השבטים היהודיים השבים לארץ. אם יש בקשת הזאת שני שבטים גדולים כאלה ויקים, הרי הקשת אינה מלאה וחסרה ההרמוניה לכל הגוונים.

ושני שבטים עדיין ריקים בקשת: חסרה יהדות רוסיה,

חסר הנוער היהודי מרוסיה, חסר זה השבט הלבני, היסודי, רב הכסופים והיצירה, והוא אינו יכול לבוא. וחסרים - אתם, אינכם פה. כל עוד לא יבוא הנוער שלכם, - ולא רק הנוער, - למלא את החסר בקשת הזאת, על-מנת שתשורר הרמוניה - ל כל הגוונים, וכל עוד לא יעזרו לנו ליצור מהשבטים האלה עם יהודי אחד, עם בעל תרבות ובעל שאיפות הראויות לנו והרצויות לנו, שיבנה את מדינת-ישראל לפי רצוננו ולפי רצונכם, כל עוד זה איננו - אין אנו יכולים לנוח, ותסלחו לי: לא נתן גם לכם לנוח.

הייתי מציעה עצה לחבויים טובים ויקרים: נטכם

יחד עצה איך מושכים נוער אסריקני לחלוציות. אטנם אני כמנכם מכינה שזה קשה יהיה, גם אם אתם תרצו בכך, אבל נשכ יהוד ונתייעץ; אולם כל עוד אין אתם אומרים זאת, אלא אתם מנסים להסכיר לנו, כי חלוציות באסריקה בלתי-אפשרית היא, לא נענה לכם.

אספר לכם מה היה הנוהג שלנו בנוגע לסומחים. אנו בדרך כלל אוהבים סומחים, אבל לרוב רק את הסומחים האלה המיעצים לנו אין לעשות, אבל כאשר היה בא אלינו סומחה ואמר לנו: פה אי אפשר להתיישב, אדמה זו אינה טובה לחרישה, פה לא יגדל שום דבר, היינו זורקים דינים וחשבונות של סומחים כאלה ישר לסל. אם אתם תאמרו: מדוע אין אצלם מושיטים לנו עזרה רבה ליצירת חלוצים, נושיט לכם עזרה, אבל אם אתם תרצו להוכיח לנו שובד זה בלתי אפשרי הוא, נאטום את אזנינו ולא נקשיב לכם; כי אסור לנו להקשיב לדברים כאלה, אי אפשר לנו בלעדיכם, אין אנו יכולים לוותר לא על יהודי המזרח ולא על יהודי המערב.

מה משונה הדבר אם קטים יהודים ואוטרלים: היינו רוצים לראות קונגרס ציוני בלי ויכוחים, אולי פעם יתבסס חלומם זה, אבל אנו בימינו לא ידענו עוד קונגרס ציוני בלי ויכוחים מה הוא; אבל לדעתי אין הקושי כלל בוויכוחים ובחלוקי הדעות; השאלה היא אם לאחר הויכוחים הקח על עצמה הציונות לעשות את הדבר שהוא עתה החשוב ביותר ליהודים בעולם. לדעתי השאיפה להקמת מדינת-ישואל לא היתה חשובה יותר מהשאיפה להחזקת המדינה ולחיזוקה. החלום על מדינת-ישראל אינו יכול להיות חשוב יותר מהבשמת החלום, והאמינו לי: הבשמת החלום היא עכשיו פנטסטית וגרנדיוזית יותר מאשר כל חלום שהיה לנו לפני-כן. אם אתם מאמינים בהבשמת החלום, היו כה גדולים ועליונים. התפקיד אשר לפנינו יכול לעורר כוחות גבוזים בעולם היהודי, וההבועה הציונית יכולה לעשות זאת.

תסלחו לי, אם לא תוציאו מראשכם שבעולם היהודי יש שני דברים שוני זכויות ושונים בערכם: מדינת-ישראל והתנועה הציונית, לא נוכל לעשות. בעולם היהודי יש מדינת-ישראל אחת ויש תנועה ציונית אחת, זו היא אמת, אבל התנועה הציונית יש לה ערך ויהיה לה ערך עוד בטווח הרבה שנים, אם היא תעמיד את עצמה

צמ/אש

גמר דברי ג. סאירסון

באופן טוחלט, ללא כל תנאים, לרשות הדבר שהיא עצמה הולידה.
 לא ראיתי עוד אם שתדרוש כי היא וילדה יהיו שוים. עוד לא ראיתי
 אטא כזאת. עוד לא ראיתי אם, אשר לא תאמר הרגע שילדה נולד שזהו
 סוכז הייה, הילד ולא היא. הודות לתנועה הציונית קמה הסדינה,
 והסדינה ישנה, וללא קבאה ובלי משכרית בקרב המנהיגים הציוניים,
 צריך להיות שרוי רגש של זכיה ושל אושר אצל כל הציונים ואצל כל
 היהודים, כי זכו, והם יכולים להעמיד את עצמם לרשותה הבלתי-מוגבלת
 של הסדינה אשר בונה וקולטת עליה, ואשר בצפנו לה לעוז עמים רבות
 תפייזים שגורם עם ושום ארץ, לז קבלו עליהם.

אם בנין זאת, ואם נדע מה הוא לבו העיקר בימים
 אלה, נדע, בעוזכנו את הקונגרס כי היה הקונגרס הזה לא רק מבחינה
 גיאוגרפית קונגרס בירושלים, אלא הוא היה קונגרס ירושלמי בגלל
 התוכן שלו, זה היה הקונגרס הציוני הראשון של מדינת-ישראל, ויכל
 להיות פייכתם על-ידו כרק הסוב וחודש בחיים היהודיים ובחיים
 הציוניים, והלואי וזה לא יהיה אחרת, הדבר תלוי בנו. הקונגרס
 עודנו צעיר ואיך הוא ייגמר - תלוי בנו (תשואות מוערות).

הישיבה הבאה מחר בעעה 10 בבקר

היור י. זרובנבל:

(ישיבה זו נבעלת)